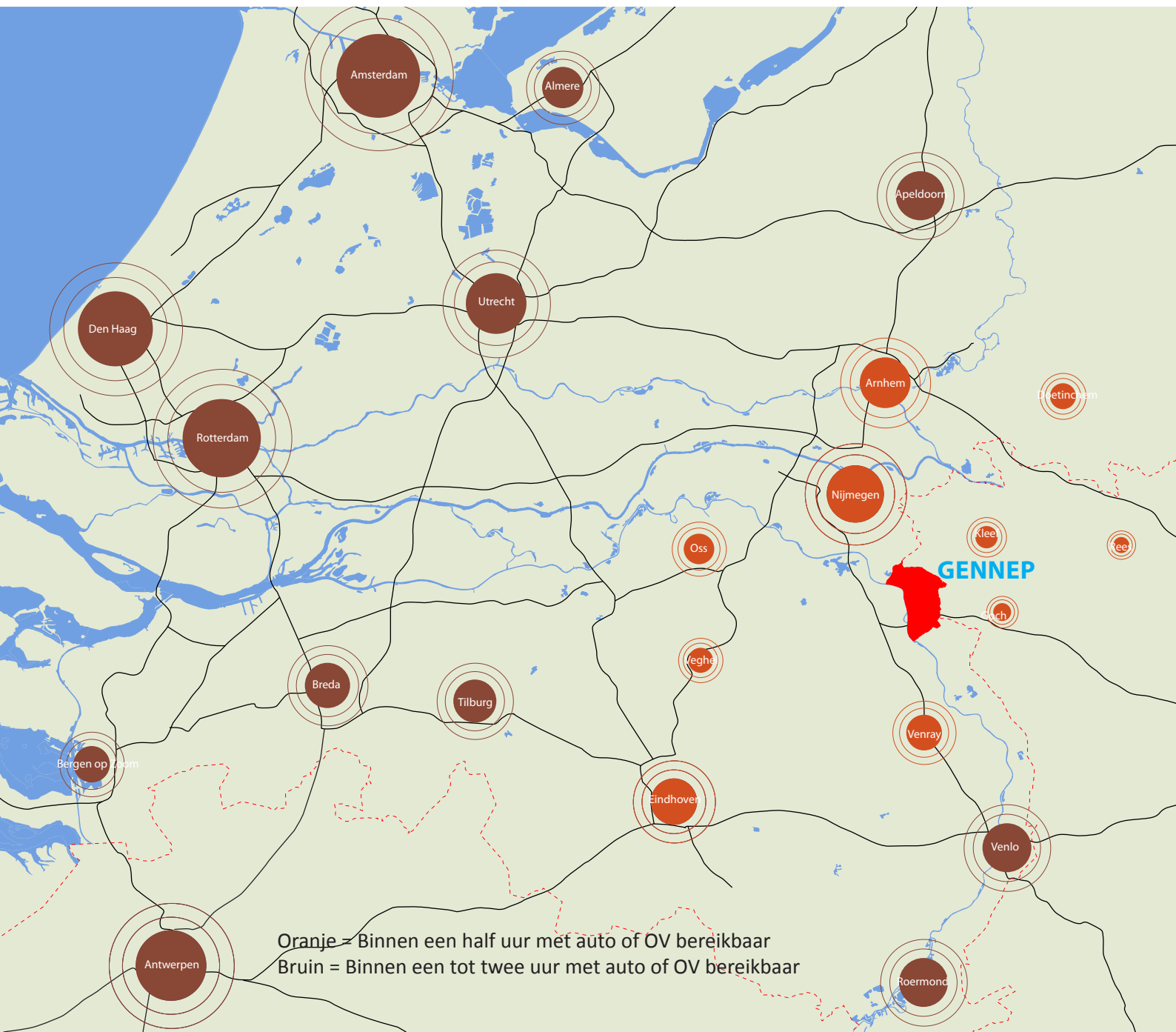

'SAMEN MAKEN WE GENNEP'

LIGGING GEMEENTE GENNEP

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING

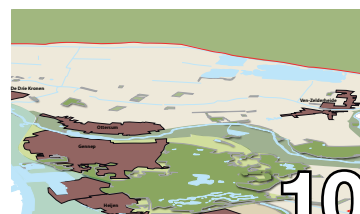
- 1.1 Wat leest u in de omgevingsvisie?
- 1.2 Waarom stellen we deze visie op?
- 1.3 Ruimtelijke kwaliteit en participatie
- 1.4 Hoe is de omgevingsvisie tot stand gekomen?
- 1.5 Hoe nu verder?

4

2. IDENTITEIT VAN GENNEP - WAT PAST BIJ ONZE GEMEENTE

- 2.1 De identiteit van Gennep
- 2.2 Deelgebieden
- 2.3 De Kernen

10

3. CONTEXT - ONTWIKKELINGEN EN TRENDS

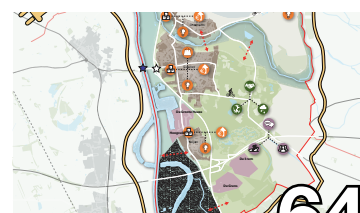
- 3.1 Klimaat en duurzaamheid
- 3.2 Bevolkingsontwikkelingen
- 3.3 De digitale netwerksamenleving
- 3.4 Participatiesamenleving
- 3.5 Gezondheid

50

4. WAT ZIJN DE SPEERPUNTEN VAN DE OMGEVINGSVISIE

- 4.1 Samen maken we Gennep cultuurrijk
- 4.2 Samen maken we krachtige kernen en vitale bedrijvigheid
- 4.3 Samen maken we een hoog, droog en veilig Gennep
- 4.4 Samen maken we de samenleving en (digitale) verbindingen sterker

64

5. UITVOERING - SAMEN MAKEN WE DEZE VISIE REALITEIT

- 5.1 Proceswijzer
- 5.2 Uitvoeringsprogramma
- 5.3 Samen maken we Gennep: Co - Creatie
- 5.4 Regionale ruimtelijke samenwerking
- 5.5 Milieueffectrapportage

82

6. KWALITEITSMENU

- 6.1 Structuurvisie buitengebied gemeente gennep
- 6.2 Structuurvisie woningbouw in kernen

96

BIJLAGEN

1.0 KWALITEITSMENU BUITENGEBIED

- 1.1 Gebiedskarakteristieken
- 1.2 Kwaliteitsverbeterende maatregelen
- 1.3 Ontwikkelingsmogelijkheden
- 1.4 Lijst met afkortingen

2.0 MONUMENTEN

Onze gastvrije gemeente, waar men zorg heeft voor elkaar. Een unieke gemeente, gelegen in een afwisselend landschap van grote waarde. Een bijzondere gemeente, gezegend met een rijk historisch verleden. Een gemeente met een bescheiden bevolking met een Bourgondische inslag. Een bevolking die door de eeuwen heen heeft laten zien dat ze krachtig, strijdvaardig en zorgzaam is. Dát maakt onze gemeente Gennep bijzonder en dát willen we de komende jaren samen verder versterken.

Deze omgevingsvisie geeft richting en nodigt uit. Het laat zien hoe we samen Gennep sterker, mooier, gezonder en nog krachtiger kunnen maken.

De visie is opgesteld door inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en gemeente.

Een gezamenlijk product: Samen maken we Gennep!

INLEIDING 1

1.1 WAT LEEST U IN DE OMGEVINGSVISIE?

HOOFDSTUK 2: IDENTITEIT VAN GENNEP

Bent u benieuwd wat de gemeente Gennep karakteriseert en wat onze kwaliteiten zijn? Lees dan hoofdstuk 2.

De verschillende landschappen, rijke historie, culturele bijzonderheden, unieke ondernemers, gastvrijheid en het 'zorgen voor elkaar' maken onze identiteit. Het vormt onze basis én het vertrekpunt voor nieuwe plannen en initiatieven.

HOOFDSTUK 3: ONTWIKKELINGEN EN TRENDS

Gennep veert al eeuwen mee met de ontwikkelingen. Onze gemeente trotseert alle tijden en vindt haar weg. Dat blijven we doen met alles wat de komende jaren op ons afkomt.

In hoofdstuk 3 leest u over de ontwikkelingen en trends die onze gemeente zullen vormen, zoals klimaatadaptatie en duurzaamheid, digitale netwerken en de participatie-samenleving.

HOOFDSTUK 4: SPEERPUNTEN VAN DE OMGEVINGSVISIE

Bent u benieuwd waar de kansen liggen en wat onze prioriteiten zijn voor ontwikkelingen? Lees dan hoofdstuk 4.

Hier bespreken we de mogelijkheden voor plannen en ideeën die de bestaande kwaliteiten kunnen versterken.

We hebben hier vier speerpunten van gemaakt:

1. Samen maken we Gennep cultuurrijk

De geschiedenis ligt hier voor het oprapen. Al sinds de Romeinen heeft Gennep een prominente positie op de kaart en dat zie je terug. Daarnaast heeft Gennep met haar bijzondere natuurlandschap nog een troef in handen. Samen maken we onze omgeving nog mooier door de vrijetijdseconomie te versterken en te zoeken naar koppelkansen bij water- en natuuropgaven.

2. Samen maken we krachtige kernen en vitale werkgebieden

Fijn wonen kan alleen in een aantrekkelijke en toekomst-bestendige leefomgeving, met een passend aanbod van woningen en voorzieningen voor alle doelgroepen. Een bruisend kernwinkelgebied en voldoende winkelveorzieningen in de kernen horen daar bij. Een goed vestigingsklimaat voor ondernemers is erg belangrijk.

3. Samen maken we een hoog, droog en veilig Gennep

Aan een veilige, prettige en gastvrije omgeving blijf je werken. Zeker gezien alle grote opgaven die op ons afkomen, zoals klimaatverandering en hoogwaterstanden. Een veilige omgeving creëren we niet alleen voor onszelf, maar ook voor onze (klein)kinderen. Daarom staat duurzaamheid in onze gemeente centraal.

4. Samen maken we de samenleving en (digitale) verbindingen sterker

Het rijke verenigingsleven en lokale initiatieven stralen kracht uit. Wat kan er veel moois bloeien als inwoners samenwerken! Dat willen we graag behouden en versterken. Maar ook letterlijke verbindingen in de vorm van veilige wegen en duurzame vervoersmogelijkheden stimuleren we. De toegang tot onze gemeentelijke organisatie maken we transparant en toegankelijk. Samen ondersteunen en helpen we elkaar.

HOOFDSTUK 5: UITVOERING

In dit hoofdstuk gaan we over tot actie. Per thema zijn acties uitgewerkt en geven we aan wat onze rol is. In hoofdstuk 5 nodigen we u uit om dit samen met ons op te pakken!

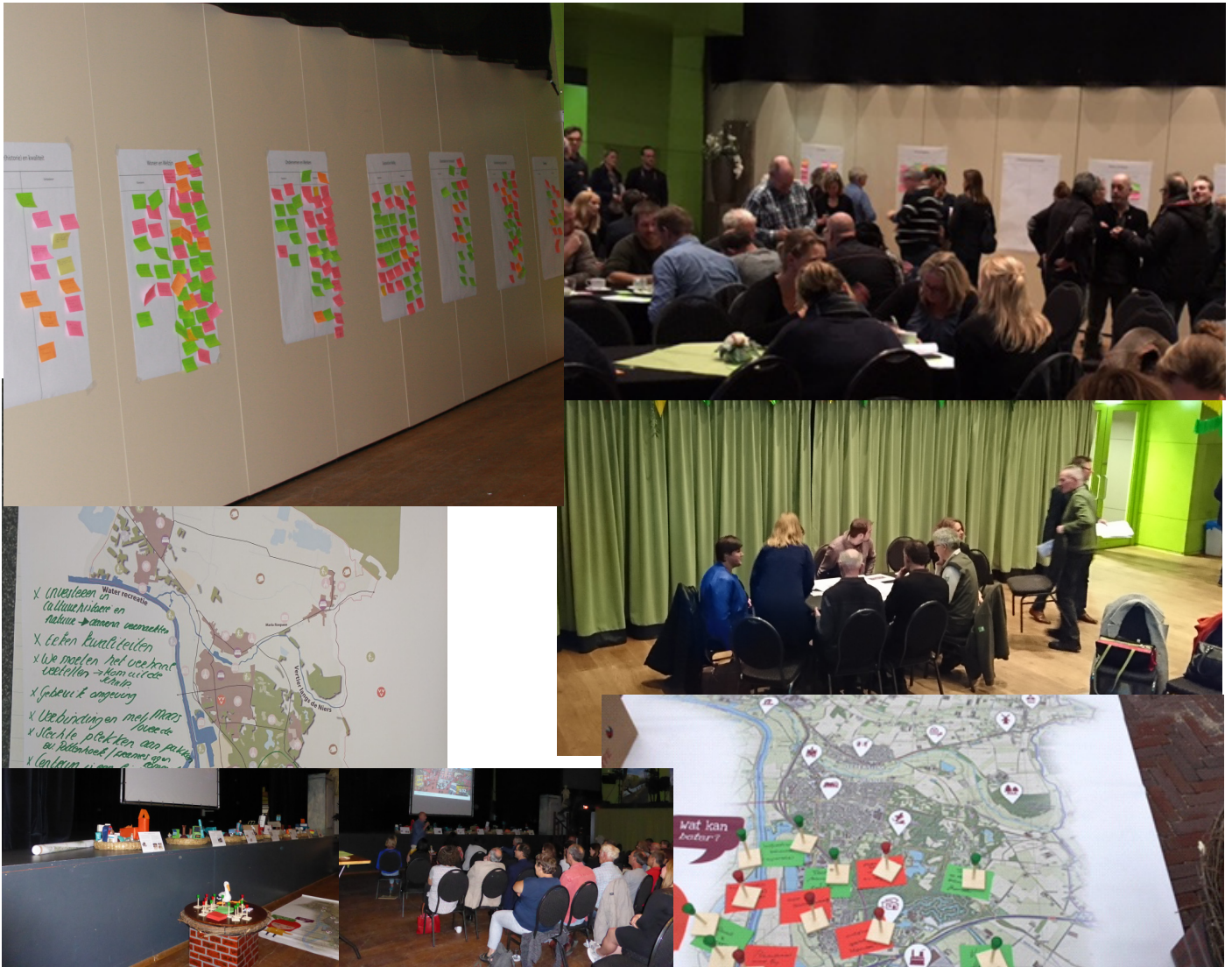
PROCESWIJZER

Bent u geïnspireerd geraakt? Heeft u een plan of een idee dat u wilt realiseren in onze gemeente? Bekijk de proceswijzer, hiermee helpen we elkaar op weg.

HOOFDSTUK 6: GEMEENTELIJK KWALITEITSMENU

Samen maken we Gennep mooier. Wanneer u een plan ontwikkelt verwachten we dat uw plan daar ook een steentje aan bijdraagt. Op welke manier we dit vragen, leest u in hoofdstuk 6.

HET OPSTELLEN VAN DE OMGEVINGSVISIE DEDEN WE SAMEN:

Op 12 september 2017 vond de Aftrap van de omgevingsvisie plaats. Tijdens deze avond hebben we bepaald hoe wij als gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders en ambtelijke organisatie de omgevingsvisie willen maken. Samenwerken met onze inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties stond voorop.

Op de open bijeenkomst 'Avond van de omgevingsvisie' kon iedereen zijn inbreng geven over koester en verbeterpunten van Gennep. De gemeenteraad is hier samen met Dorps- en wijkraden, woningbouwcorporaties, zorginstellingen, provincie, waterschap, land- en tuinbouworganisaties, natuurbescherming, de Veiligheidsregio en kunst- en cultuurorganisaties bij betrokken.

Op een bijeenkomst voor genodigden konden de aanwezigen vanuit hun rol, kennis of belangstelling meepraten over de koester- en verbeterpunten van Gennep rondom de vier thema's (daarover leest u meer in hoofdstuk 3). Op drie bijeenkomsten voor beleidsmedewerkers van de gemeente en het bestuur hebben we samen waarden en acties uitgewerkt.

Met een kunstig gemaakt ooievaarsnest zijn drukbezochte plekken bezocht, zoals scholen, pleinen, verenigingen, evenementen.

Tijdens het wereldcafé, een open bijeenkomst waarbij iedereen zijn inbreng kon geven, zijn de waarden en speerpunten besproken die uit het interactieve proces zijn voortgekomen.

De cultuurcoach van Stichting 'Doejemee' heeft alle basisscholen bezocht. Ze heeft de leerlingen gevraagd hun wensen en ideeën te verbeelden. Ook hier werd gebruik gemaakt van een eigen ooievaarsnest waar ideeën uitgebreed kunnen worden.

1.2 WAAROM STELLEN WE DEZE VISIE OP?

De samenleving is volop in beweging. Denk aan de klimaatverandering en de overgang naar duurzame energie, de toenemende technologisering en digitalisering, veranderingen in de bevolkingsopbouw en schaalvergroting in de landbouw. Allemaal ontwikkelingen die invloed hebben op ons dagelijks leven. Ook de maatschappelijke verhoudingen veranderen, net als de rol van de overheid. Inwoners en bedrijven nemen steeds meer zelf het initiatief om vraagstukken op te pakken. De gemeente stimuleert en faciliteert steeds meer. Om goed in te kunnen spelen op deze ontwikkelingen, vinden we het belangrijk een nieuwe, integrale omgevingsvisie op te stellen voor gemeente Gennep. Deze omgevingsvisie is ook de verplichte opvolger van de bestaande structuurvisie en loopt vooruit op de nieuwe Omgevingswet.

In de omgevingsvisie beschrijven we wat onze visie voor de komende 10 tot 15 jaar is op de fysieke leefomgeving. We kunnen daarbij niet zonder de inbreng van en samenwerking met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Samen met hen is deze omgevingsvisie tot stand gekomen. Wat ons betreft is dit niet het sluitstuk van de dialoog. Wij zien het als een start van een proces waarin inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en gemeente samen blijven optrekken om de fysieke leefomgeving van onze gemeente verder vorm te geven.

1.3 RUIMTELIJKE KWALITEIT EN PARTICIPATIE

Belangrijke opgave voor de gemeente Gennep is het behouden en versterken van een goed woon-, leef- en werkklimaat. Kant en klare oplossingen zijn er niet, antwoorden blijken misschien morgen en anders volgend jaar alweer verouderd.

Het gaat erom adaptief te zijn, een manier van besturen en samenwerken te ontwikkelen die ons in staat stelt goed met toekomstige uitdagingen om te kunnen gaan, wat er ook gebeurt. En dat kan het best als wordt uitgegaan van de eigen kracht en het aangaan van allianties, die die kracht versterken. Door daarvan gebruik te maken versterken we niet alleen ons onderscheidend vermogen, maar worden we ook aantrekkelijk voor mensen, recreanten en bedrijven die zich bij ons thuis voelen.

In onze blijvende zoektocht vinden wij aansluiting bij het begrip ruimtelijke kwaliteit. Er is geen algemeen geldende definitie voor ruimtelijke kwaliteit. Toch vinden we het allemaal belangrijk en 'weten' we, wellicht onbewust, wat kwaliteit is.

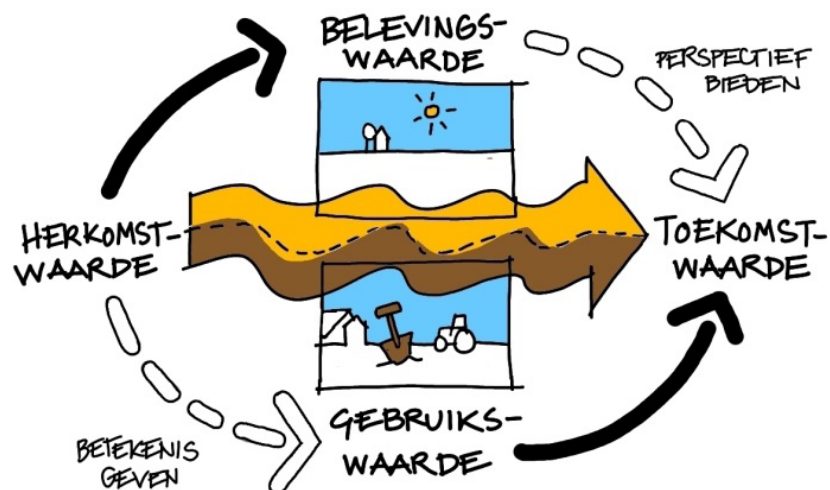
De Romeinse bouwmeester Vitruvius hanteerde in zijn tijd al de termen Utilitas (doelmatigheid), Venustas (uiterlijk schoon) en Firmitas (duurzaamheid) om de kwaliteit van bouwwerken te omschrijven. In beginsel zijn dat dezelfde waarden die ons helpen om invulling te geven aan het begrip ruimtelijke kwaliteit:

- herkomstwaarde = ontstaansgeschiedenis
- belevingswaarde = diversiteit + identiteit + schoonheid
- gebruikswaarde = doelmatigheid + functionele samenhang
- toekomstwaarde = duurzaamheid + aanpasbaarheid + beheerbaarheid

Als karakteristiek en dynamiek met elkaar in evenwicht zijn is er sprake van ruimtelijke kwaliteit, maar dat gaat niet vanzelf. Sterker nog: als je bij ontwikkelingen geen aandacht aan kwaliteit besteedt verdwijnt het vanzelf. Het kost inspanning en zorg om bestaande ruimtelijke kwaliteit te behouden. Zonder zorg verwatert ruimtelijke kwaliteit.

Minstens zo moeilijk is het om nieuwe ruimtelijke kwaliteiten te creëren. Bij planvorming zullen we van af het eerste idee tot aan de realisering en het beheer samen moeten letten op ruimtelijke kwaliteit. Daarbij ligt de nadruk op het woordje 'samen'. Gemeente Gennep wil samen met de inwoners en ondernemers een van de partners zijn en blijven om fysieke leefomgeving van onze prachtige gemeente toekomstgericht en toekomstbestendig te houden.

KARAKTERISTIEK

DYNAMIEK

1.4 HOE IS DE OMGEVINGSVISIE TOT STAND GEKOMEN?

Bij het opstellen van de omgevingsvisie zijn een aantal stappen doorlopen. Er is een inventarisatie gemaakt van de gebiedswaarden en het geldende beleid. Ook is inbreng gevraagd van veel betrokkenen, inwoners en organisaties. Men is gevraagd de waarden van Gennep te benoemen en de ambities die in de gemeente leven. Deze input hebben we verwerkt en gebundeld in de omgevingsvisie. Zo is samengewerkt om deze omgevingsvisie te maken.

1.5 HOE NU VERDER?

De Omgevingsvisie is opgesteld met het oog op de komende 15 jaar. De stip op de horizon die wij nu geven komt voort uit hoe we nu aankijken tegen de toekomst. Dit beeld, onze visie en ontwikkelingen in onze leefomgeving zullen veranderen. Visievorming houdt daarom nooit op. Met de uitwerking van de visie in programma's, regels en omgevingsplannen zullen nieuwe vraagstukken en nieuwe ideeën opkomen.

Bovendien werken we samen met andere partijen, onze inwoners, organisaties, gemeenten binnen de regio en de provincie. De omgevingsvisie kan aangepast worden door de gemeente. De Omgevingswet geeft geen vaste termijn waarbinnen dit moet gebeuren, maar gaat uit van een beleidscyclus. Nieuwe ontwikkelingen leiden tot nieuwe visievorming en waar nodig nieuwe maatregelen of algemene regels.

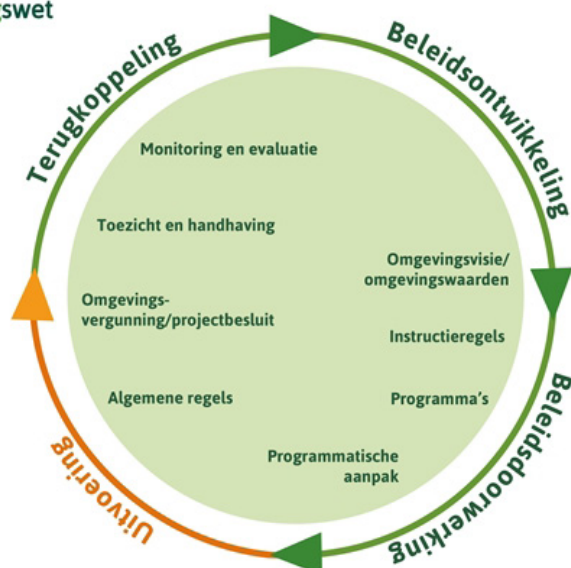
Plenaire gedeelte van een interactieve bijeenkomst

Waar bent u trots op?

Aan de slag met de Omgevingswet

DE IDENTITEIT VAN GENNEP²

2.1 IDENTITEIT

De identiteit van Gennep zit in kwaliteiten die bij de hele gemeente horen en bij kwaliteiten voor een specifiek gebied. Sommige ontwikkelingen passen beter in het ene gebied dan in het andere gebied. Daarom wordt per deelgebied inspiratiegeboden voor wat in dat gebied goed past.

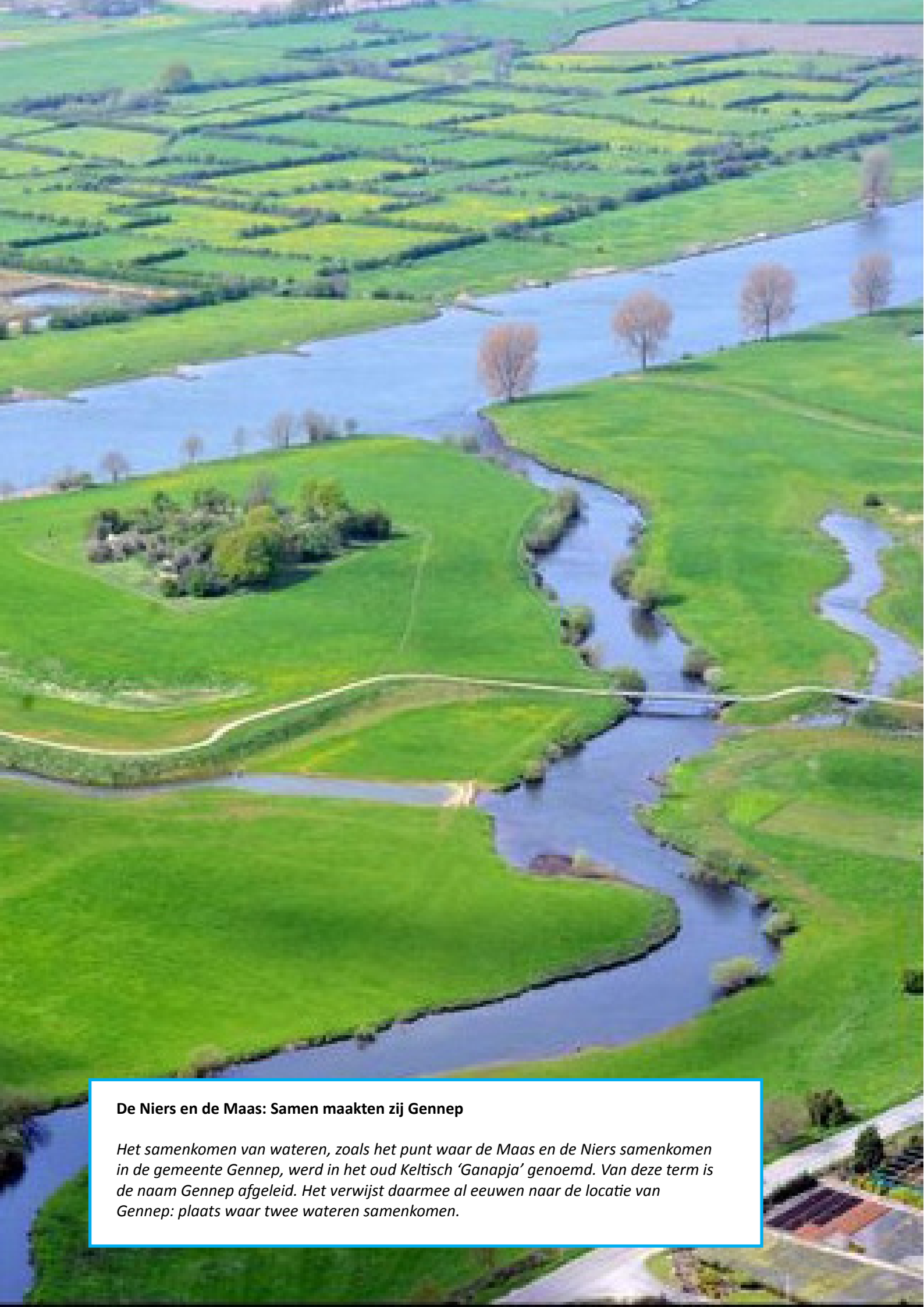
ALGEMENE IDENTITEIT

De kernkwaliteiten van Gennep zijn te vinden in het unieke afwisselende landschap, de rijke historie en de sociaal- maatschappelijke identiteit en haar omgeving. In deze paragraaf kunt u meer lezen over deze kernkwaliteiten.

KERNKWALITEITEN PER GEBIED

In onze gemeente zijn er ook verschillen. Dit wordt duidelijk door te kijken naar de deelgebieden. Deze gebieden zijn zichtbaar gemaakt op de identiteitskaart van Gennep (*bekijk deze kaart op bladzijde 20*).

De kernkwaliteiten zijn gebaseerd op de inrichting, het gebruik en de ruimtelijke kenmerken van deze gebieden. Nieuwe ontwikkelingen moeten hier natuurlijk in passen en deze als het kan versterken! Voor ieder deelgebied benoemen we de kansen waarmee we de kernkwaliteiten samen kunnen versterken. Wilt u hier meer over weten? In paragraaf 2.2 leest u meer over de bijzondere deelgebieden.

De Niers en de Maas: Samen maakten zij Gennep

Het samenkomen van wateren, zoals het punt waar de Maas en de Niers samenkomen in de gemeente Gennep, werd in het oud Keltisch 'Ganapja' genoemd. Van deze term is de naam Gennep afgeleid. Het verwijst daarmee al eeuwen naar de locatie van Gennep: plaats waar twee wateren samenkomen.

2.1.1 LANDSCHAP

Landschappelijke kernkwaliteiten:

- Afwisseling in het landschap met water en hoogteverschillen
- Agrarische karakter
- Landelijk wonen
- Parels in het landschap:
 - o Het Maasdal en het Niersdal als structuurdragers
 - o Kwelwater aan de voet van het Reichswald met natuurontwikkeling Koningsven - De Diepen en de Banen
 - o De Maasduinen met bossen en de Gennepe Hei
 - o Natuurgebieden de Zeldersche Driessen en St. Jansberg

GROTE AFWISSELING IN HET LANDSCHAP

Het landschap in de gemeente is afwisselend en rijk aan hoogteverschillen. Binnen een vrij klein gebied zijn veel verschillende landschappen met allerlei soorten grondgebruik terug te zien.

Het landschap van onze gemeente is voor Nederlandse begrippen uniek. Het valt op door de bijzondere diversiteit en hoogteverschillen. Deze worden veroorzaakt door de verschillende bodemtypen en geomorfologie. Dit landschap van stuwwal, rivierduinen en rivierdalen is het resultaat van eeuwenlange erosie door ijs, water en wind.

Vooral de intensiteit en het relatief kleine gebied waarin al deze bijzondere elementen in meer of mindere mate zichtbaar zijn, is ongekend.

De verschillen in de ondergrond hebben in de loop der eeuwen geleid tot een variatie aan grondgebruik. Dit maakte een scala aan landschapstypen die nog steeds zichtbaar zijn in het landschap. Maar, er zijn ook zorgen over (mogelijke) aantasting door moderne gebruiksfuncties. Het unieke landschap dient te worden beschermd en behouden door een zorgvuldige inpassing van infrastructuur, bebouwing, afgravingen en waterberging.

WATER ALS STRUCTUREREND ELEMENT

Het water speelt in onze gemeente al eeuwen een grote rol. Beken en rivieren hebben hun sporen achtergelaten in het landschap. Nog steeds hebben de Maas en de Niers invloed op het wonen en werken in onze gemeente.

Water heeft een grote bijdrage geleverd aan de bijzondere ondergrond van het landschap. De oude Rijnloop en de latere Maas en de Niers hebben samen met wind en ijs het landschap gevormd. Het punt waar de Maas en de

Niers samenkomen, vormt nog steeds een bijzonder element in het landschap. De Aaldonkse beek en de Leigraaf liggen in oude rivierbeddingen en vormen in de huidige tijd een rivierdal.

Aan de voet van de stuwwal komt hier kwelwater naar boven. Dit wordt deels afgevoerd via beken en deels opgevangen in vennen. In het gebied spelen ook problemen: verdroging van beken en wateroverlast in natte perioden. Het water biedt daarmee beperkingen maar geeft ook kansen voor landschap, natuur en recreatie.

DE NATUURWAARDEN

Onze gemeente is rijk aan natuur- en ecologische waarden door het bijzondere en afwisselende landschap.

De grote diversiteit van het landschap creëert bijzondere natuurwaarden. De overgang van nat naar droog, van hoog naar laag, open tot besloten en van zand naar klei zorgen voor een grote ecologische diversiteit. Maar, deze kwaliteiten staan onder druk door normalisatie van de waterlopen en ontwatering voor de landbouw.

HET AGRARISCHE KARAKTER

Het agrarische karakter met het boerenleven en erven in verschillende verschijningsvormen maken een belangrijk deel uit van het landelijk gebied.

Opvallende open veldontginningen, oude bouwlanden bij de dorpen en het afwisselende Maasheggen landschap zijn een markant onderdeel van het historische landschap. Samen met de hedendaagse agrarische bedrijven geven zij vorm aan het landelijk gebied.

Molen 'De Reus', Ottersum

Historische vestingstad Gennepe

Antonius Abt Kapel Ven - Zelderheide

Bebouwingslint

Klooster Maria Roepaen

Genneperhuis, vestingwerk

Oudste veldontginning Ottersumse veld

Het Petershuis

2.1.2 CULTUURHISTORIE

Cultuurhistorische kernkwaliteiten:

- Waardevolle objecten, structuren en landschapstypen uit alle perioden uit de geschiedenis
- Historische agrarische karakter:
 - o Bebouwingslinten en buurtschappen
 - o Oudste ontginningspatronen bij het Ottersumse veld
 - o Veldontginning onder Ven-Zelderheide
 - o Graslandontginningen: de Maasheggen in de uiterwaarden van de Maas bij Heijen
 - o Jonge heideontginningen bij het Koningsven
- Bijzondere cultuurhistorische bebouwing:
 - o Circumvallatielinie
 - o Het Gennepershuis (vestingwerk)
 - o Historische vestingstad Gennep
 - o Huis Heijen: kasteel, boerderij en kasteeltuin
 - o Klooster Maria Roepaen met landgoed
 - o Molen bij Ottersum
 - o Kapel in Ven-Zelderheide
 - o Landgoed Zelder (Merovingisch grafveld met 131 graven)
- Historisch waardevolle infrastructuur:
 - o Maas
 - o Duits lijntje
 - o Historische wegen
 - o Route N271 langs historische route

LANGE GESCHIEDENIS CREËERT EEN RIJKE CULTUURHISTORIE

Onze gemeente is rijk aan cultuurhistorisch waardevolle objecten, structuren en landschaps-typen daterend uit alle perioden van de geschiedenis. De lange bewonings-geschiedenis heeft haar zichtbare en onzichtbare sporen in de identiteit van Gennep achter gelaten.

De lange bewoningsgeschiedenis is al gestart in de Oude steentijd (ca. 11.000 jaar geleden). De historie heeft haar sporen nagelaten. De zichtbare sporen zijn te zien in het landschap en de archeologische vondsten. Alle lagen en tijdsvakken van de Nederlandse geschiedenis komen voorbij.

HISTORISCH AGRARISCH KARAKTER

De agrarische buurtschappen en ontginningspatronen in het landschap zijn het resultaat van eeuwenlange grondbewerking. Ontginningspatronen zijn nog altijd zichtbaar.

De eerste landbouw ontstond op de randen van de rivier-duinen naar het Maas- en Niersdal. De Maas vormde een belangrijke handelsroute in de Romeinse Tijd. De ligging nabij de handelsroute zorgde voor welvaart. Vanaf de Middeleeuwen werd het land steeds verder ontgonnen, als kamp- of veldontginningen. Zo ontstonden agrarische buurtschappen en linten. Gebruik van het potstalsysteem heeft bijgedragen aan een groot verschil tussen schrale en vruchtbare gronden, wat nu nog is terug te zien aan het bos en heidegebied en de rijke landbouwgebieden. De bevolking in de regio groeide gestaag in de 18e en 19e eeuw. In die periode werden de heidegebieden bebost voor de houtproductie. Met de turf- en kleiwinning bloeide de pottenbakkersnij-verheid op.

Landgoed Zelder

Huis Heijen

Pleisterplaats Pottenbakkerij aan N271

Zandpoort doorkijk Zandstraat

BIJZONDERE CULTUURHISTORISCHE BEBOUWING

Onze gemeente is rijk aan cultuurhistorische bebouwing, waarmee de rijke en bijzondere geschiedenis zichtbaar blijft.

In de Romeinse tijd ontstond aan de monding van de Niers in de Maas een Romeins fort. Deze groeide uit tot een burcht, het Gennepershuis. Rondom de burcht is halverwege de 17e eeuw een verdedigingswerk aangelegd. Deze werd over een lange linie opgebouwd uit grachten, schansen en dijken. Nog steeds worden er sporen van de oude bewoningsgeschiedenis teruggevonden in de ondergrond. De aanwezigheid van de burcht en de ligging nabij de grens zorgde ervoor dat de stad Gennep meerdere malen van bestuur wisselde. Belegeringen vonden regelmatig plaats. Hierdoor werd nooit een grote welvaart bereikt. De geïsoleerde ligging tussen de Maas en de Duitse grens maakten wel dat de stad een zelfstandig karakter behield. Dit karakteriseert nog steeds onze samenleving. In de bijlage is een lijst met de (rijks-)monumenten van Gennep opgenomen.

HISTORISCH WAARDEVOLLE INFRASTRUCTUUR

De oude water- en wegenstructuren bepaalden de geschiedenis van Gennep en vormen historisch waardevolle infrastructuur.

De oorspronkelijke verbindingsweg in noord – zuidrichting is nog terug te zien in de loop van de provinciale weg N271. Begin 20e eeuw creëerden ontginningen een rechtlijnige verkaveling en wegenstructuur. In deze periode werd de Maas gekanaliseerd.

Eind 19e eeuw realiseerde men de brug over de Maas en het Duits lijntje (een zeer vroege spoorweg tussen Boxtel en Wesel). Bedrijven zoals de papierfabriek Gennep (PaGe) maakten gebruik van de ligging aan het water en de spoorlijn.

In de tweede helft van de 20e eeuw werd het landelijk gebied steeds meer eenvormig met strakke lijnen en bebouwingslinten door verkaveling en grootschalige ontginningen.

DE OOIEVAAR VERTELT...

“DE INWONERS VAN GENNEP: SAMEN MAKEN ZIJ GENNEP”

Mijn gemeente Gennep: een vriendelijke vesting, prachtig gelegen in het groen en gezegend met een rijke cultuurhistorie. Dat positieve beeld kan ik, als één van de bekendste bewoners, alleen maar beamen. Vanuit mijn unieke, hoge positie heb ik een aardig beeld van de Maas- Niersgemeente en haar 17.000 inwoners.

Wie deze mensen zijn? Vanuit de hoogte lijken ze allemaal op elkaar. Vaak op de fiets of te voet, onderweg naar een bezienswaardigheid, een zonnig terras of gewoon naar de supermarkt. Volgens mij zijn de Gennepenen best relaxt. En gastvrij. Heel wat toeristen laten zich hier inspireren bij de VVV. Ik zie op afstand dat ze zich welkom voelen.

De Gennepenen vinden het ook leuk om elkaar te ontmoeten. Kijk alleen maar naar de vele feestjes hier voor de deur, stuk voor stuk georganiseerd door enthousiaste vrijwilligers en verenigingen.

Regelmatig sla ik mijn vleugels uit voor een inspectie van de gemeente. Dan merk ik altijd: “zo afwisselend als het Gennepse landschap, zo verschillend zijn de Gennepenen.” De bewoners van het stadscentrum van Gennep hebben de allure die past bij de stadsbewoner. Maar de inwoners van de omliggende dorpen hebben ook zo hun bijzonderheden!

In vogelvlucht: in Heijen voelt men zich soms een buitenbeentje. Maar ik zie zo dat dit dorp met de haven, bedrijventerreinen, recreatieparken en mooie ligging, van grote waarde is. Ven-Zelderheide, de kleinste kern, is een hechte gemeenschap. In de knusse Huuskamer hebben de dorpsgenoten nog tijd voor elkaar. Ook in Milsbeek is zo’n plek gerealiseerd. Dit was vroeger een boerendorp, maar nu wonen er veel mensen uit de stad. Deze mensen brengen hun eigen dynamiek mee. Dynamisch is het ook in Ottersum. Daar is altijd wat te doen. Jong en oud voelt zich er thuis.

Er is niet één persoon als ‘dé Gennepenaar’ aan te wijzen. Hiervoor verschillen ze onderling teveel. Toch zie ik vanuit mijn perspectief vooral overeenkomsten. Nog steeds hebben de mensen hier zorg en aandacht voor elkaar. Ze zijn ook trots op hun omgeving, maar dat schreeuwen ze niet van de daken. Daarom doe ik dat maar, samen met mijn familie. Via de camera hebben we landelijke bekendheid gezocht.

Zo zetten we Gennep samen goed op de kaart!

U vraagt zich misschien af: waarom een ooievaar als thema? We hebben dit gekozen omdat de ooievaar zich hier ‘genesteld’ heeft en niet meer weg te denken is uit de gemeente Gennep. De ooievaar als symbool voor geboorte, vernieuwing en een mooie toekomst!

2.1.3 DE INWONERS VAN GENNEP: ONS KARAKTER

Sociaal-maatschappelijke kernkwaliteiten:

- Zorgzaam en betrokken karakter, gemeenschapszin
- Actief verenigingsleven, veel activiteiten
- Aanwezigheid kunst en cultuur, met een hoogtepunt in de keramiek
- Bescheidenheid
- Hoog aandeel vakmensen

ZORGZAAM EN BETROKKEN KARAKTER

De inwoners van Gennep zijn zorgzaam en op elkaar betrokken, vooral in de dorpen.

De zorgzaamheid is te zien in de vroegere zorgcomplexen in de gemeente, zoals het rustoordcomplex Maria Roepaen en de Sint Augustinusstichting voor verstandelijk gehandicapten. De Streekwerkplaats voor personen met een verstandelijke beperking is ontstaan onder de vleugels van de Augustinusstichting en is de voorloper van het huidige Intos. Met de veranderende zorgvraag uit de samenleving wijzigde de functies van deze complexen. Gelukkig zijn het inspirerende locaties geworden voor evenementen met (boven)regionale uitstraling.

GEMEENSCHAPSZIN

De onderlinge betrokkenheid is te zien aan de hechte gemeenschappen en vele actieve (sport)verenigingen.

In onze gemeente zijn veel (sport-, muziek-) verenigingen waarin vrijwilligers actief zijn. We staan voor elkaar klaar (nabuurschap). Zou dit zijn oorsprong hebben in de aanwezigheid van de vele zorginstellingen binnen de gemeente, waardoor men bewuster is van de kwetsbare medemens? De inwoners van de stad Gennep zijn 'stadser'. Zoals dat gaat in een stad, is hier de sociale cohesie minder vanzelfsprekend.

Binnen de gemeente zijn nog altijd diverse organisaties en verenigingen die gericht zijn op mensen met een beperking. In buurten en wijken is een sterke gemeenschapszin, er worden veel activiteiten georganiseerd. Naast de verenigingen spelen buurt- en dorpshuizen daarin een belangrijke rol.

KUNST EN CULTUUR

Veel inwoners zijn actief op het gebied van kunst en cultuur(historie). Keramiek speelt een belangrijke rol.

In onze gemeente zijn veel inwoners lid van fanfares, carnavalsverenigingen en dans- en theatergroepen. Daarnaast zijn veel mensen betrokken bij (beeldende) kunst.

Het voormalige kloostercomplex Maria Roepaen vervult een belangrijke culturele functie. Het verzorgt concerten, festivals, biedt ruimte voor verhuur en verzorgt groepsactiviteiten. Daarnaast worden diverse evenementen georganiseerd.

Al 25 jaar wordt Keramisto georganiseerd in Milsbeek en Plasmolen (gemeente Mook en Middelaar), een internationaal evenement op het gebied van keramiek. De keramische kunst speelt een belangrijke rol in de gemeente, waar veel historische en hedendaagse elementen verwijzen naar de pottenbakkers-historie van de "Keramiekgemeente Gennep". Hierin profiteert Gennep van de nabijheid van de kunstenaarsgemeenschap die op de St. Jansberg is ontstaan. Nog steeds wonen veel kunstenaars in Gennep en de naburige gemeente Mook en Middelaar. Er worden evenementen (Summertime in de zomerperiode en de Open Monumentendag) georganiseerd. Ook diverse fiets- en wandelevenementen komen in de gemeente (bijvoorbeeld de Holland Ladies Tour en de Nijmeegse Vierdaagse).

BESCHIEDENHEID

De Gennepenaar is over het algemeen bescheiden over de kwaliteiten van zijn eigen omgeving.

Onze gemeente wordt goed bezocht door toeristen en recreanten. Maar we zijn bescheiden in het uitdragen van de kwaliteiten van onze leefomgeving. Misschien beseft de Gennepenaar niet hoe waardevol en bijzonder ons landschap en cultuurhistorie zijn? Door het bescheiden karakter wordt de toeristische potentie nog niet ten volle benut. En hoewel we over het algemeen tevreden zijn over de leefomgeving (Veiligheidsmonitor 2017) zeggen we niet zo snel dat we trots zijn dat we uit Gennep te komen.

HOOG AANDEEL VAKMENSEN

Onze inwoners worden getypeerd door een 'handen uit de mouwen' – mentaliteit.

In onze gemeente zijn verschillende buurten met lage inkomens, maar over het geheel genomen heeft de Gennepenaar een gemiddeld inkomen (CBS, cijfers van 2018). Hieruit volgt dat de inkomensverschillen tussen buurten groot is. De Gennepse bedrijvigheid richt zich verhoudingsgewijs meer op laag- en middelbaar opgeleid personeel. Landbouw, industrie, delfstoffenwinning komt in verhouding tot het Nederlandse gemiddelde vaker voor. De meeste bedrijven zijn te vinden in de handel en specialistische zakelijke dienstverlening. Bedrijven voor hoger opgeleid personeel, bijvoorbeeld op het gebied van advisering en informatiebeheer, komen minder voor.

2.1.4 WONEN, WERKEN, INFRASTRUCTUUR

Kernkwaliteiten:

- Diversiteit stads- en dorpsgemeenschappen
- Goed voorzieningenniveau
- Bedrijventerreinen met een eigen karakter
- Ruimte voor nieuwe bedrijvigheid
- Goede noord- zuid verbinding
- Nabijheid snelwegen

WONEN

In onze gemeente is diversiteit aan woonkernen, van de stad Gennep tot kleine buurtschappen.

De gemeente Gennep bestaat uit vijf kernen: de stad Gennep, Heijen, Milsbeek, Ottersum en Ven – Zelderheide (in paragraaf 2.3 gaan we uitgebreider in op de kernen).

In het landelijk gebied liggen diverse buurtschappen: Aaldonk, Dam, De Looi, Hekkens, Smele en Zelder. De kernen zijn ontstaan langs de Spiekerbeek, de Kroonbeek, de Niers en de Maas. In de Rijksvluchthaven liggen woonboten. Aan de Davidlaan is een standplaats voor één woonwagen.

BEDRIJVIGHEID

We huisvesten een breed scala aan bedrijvigheid, van de agrarische sector tot recreatie en industrie.

Verspreid door het landelijk gebied liggen agrarische bedrijven, woningen en op enkele plekken een niet-agrarisch bedrijf. In het noordelijk deel van het landelijk gebied is de bebouwingsdichtheid hoger dan in het zuidelijk deel. Het bosgebied heeft voornamelijk een recreatieve functie, met (mini)campings, huisjesparken en horeca. Ook wordt het bos gebruikt door maatschappelijke bedrijven. In de uiterwaarden van de Maas (waar de rivier met hoog water uitdijt) ligt de rioolwaterzuiveringsinstallatie.

De gemeente heeft een aantal bedrijventerreinen. Bij de stad Gennep ligt het bedrijventerrein Moutstraat. In de kern Gennep ligt bedrijventerrein De Heij. Bij Milsbeek liggen de bedrijventerreinen Ovenberg en Drie Kronen. Nabij de haven van Heijen liggen De Groote Heeze en Hoogveld. Ten zuiden van de A77 liggen De Grens en het nieuwste bedrijventerrein De Brem. Hier is nog ruimte voor de nieuwvestiging van grootschalige bedrijven. Bij het bedrijventerrein Hoogveld ligt een haven, waar bedrijven gebruik maken van de Maas voor het transport van zand, grind, bouw- en afvalstoffen.

Het project 'Uitbreiding haven Heijen' omvat de uitbreiding van de Haven Heijen met een nieuw watergebonden bedrijventerrein van circa 12,6 hectare. Daarnaast wordt er bijna 12 hectare natuur gerealiseerd en de hoogwaterbescherming verbeterd.

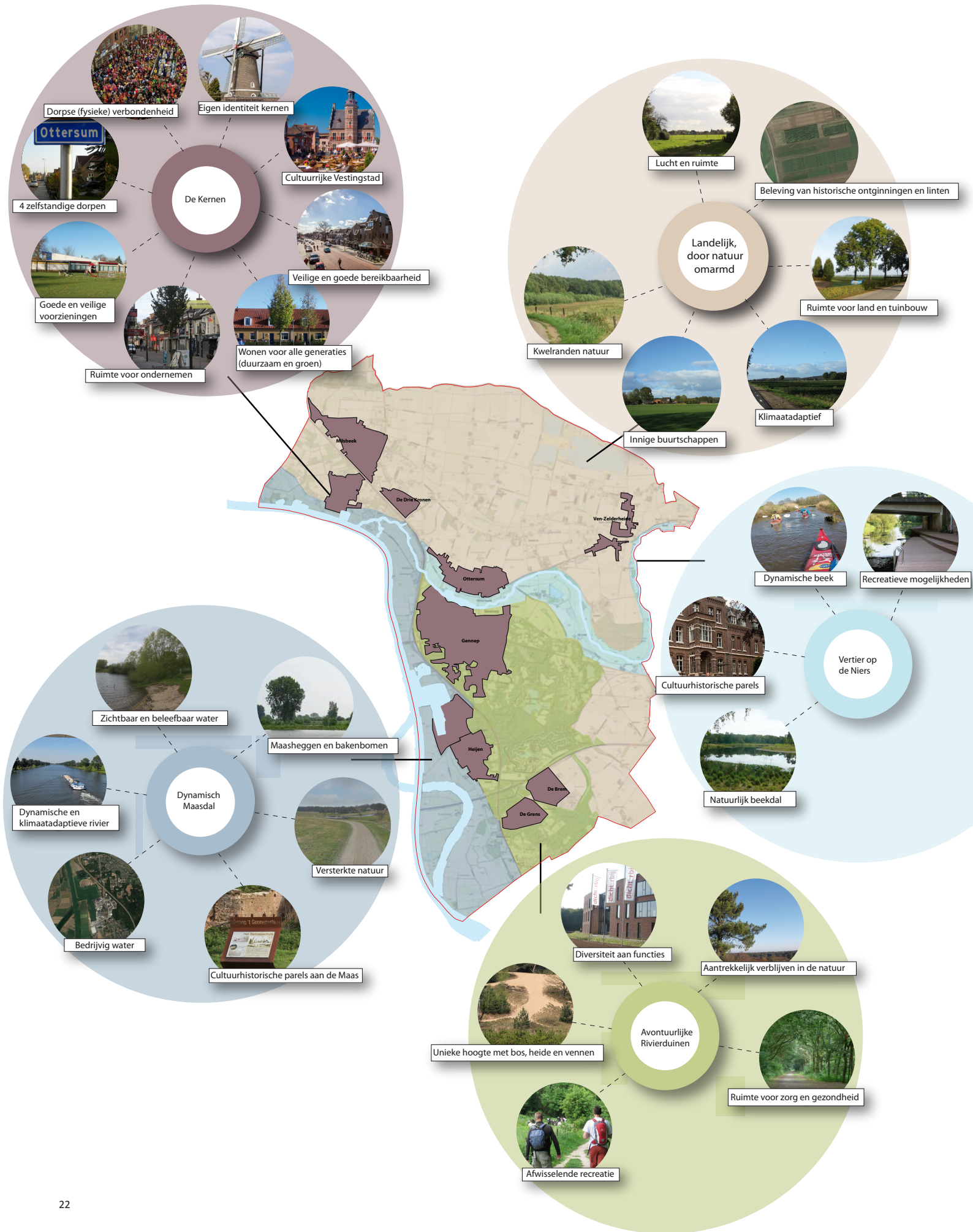
Vanuit de gemeente wordt ingezet op proactief accountmanagement. Zo kan vroegtijdig inzicht verkregen worden op de wensen en eisen van bestaande ondernemingen en ondernemingen die zich willen vestigen in de gemeente Gennep.

INFRASTRUCTUUR

De ontsluiting in onze gemeente loopt via snelwegen en provinciale wegen, maar er is ook aandacht voor fietsverkeer.

Gennep wordt ontsloten door de A77 in oost westelijke richting en door de N271 in noord-zuidelijke richting. Bij Ottersum haakt de N291 aan op de N271, waarmee de kernen Ottersum, Ven-Zelderheide worden ontsloten. De stad Gennep wordt in westelijke richting ontsloten door de N264 op de A73. De oorspronkelijke spoorlijn het Duitse lijntje is er niet meer en wordt gebruikt als wandel-/fietsroute. De Maas is een vaarweg voor binnenvaartschepen. In Gennep liggen een aantal bedrijven aan de haven die hier gebruik van maken. Mobiliteit is echter geen doel op zich, maar ondersteunend aan andere beleidsterreinen.

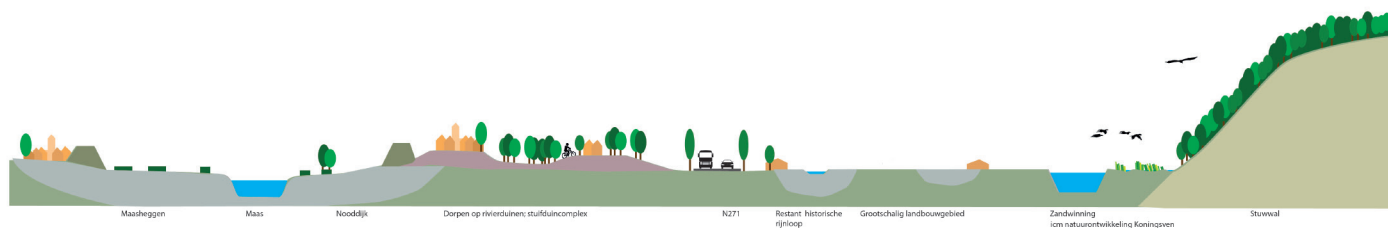
IDENTITEITSKAART GENNEP

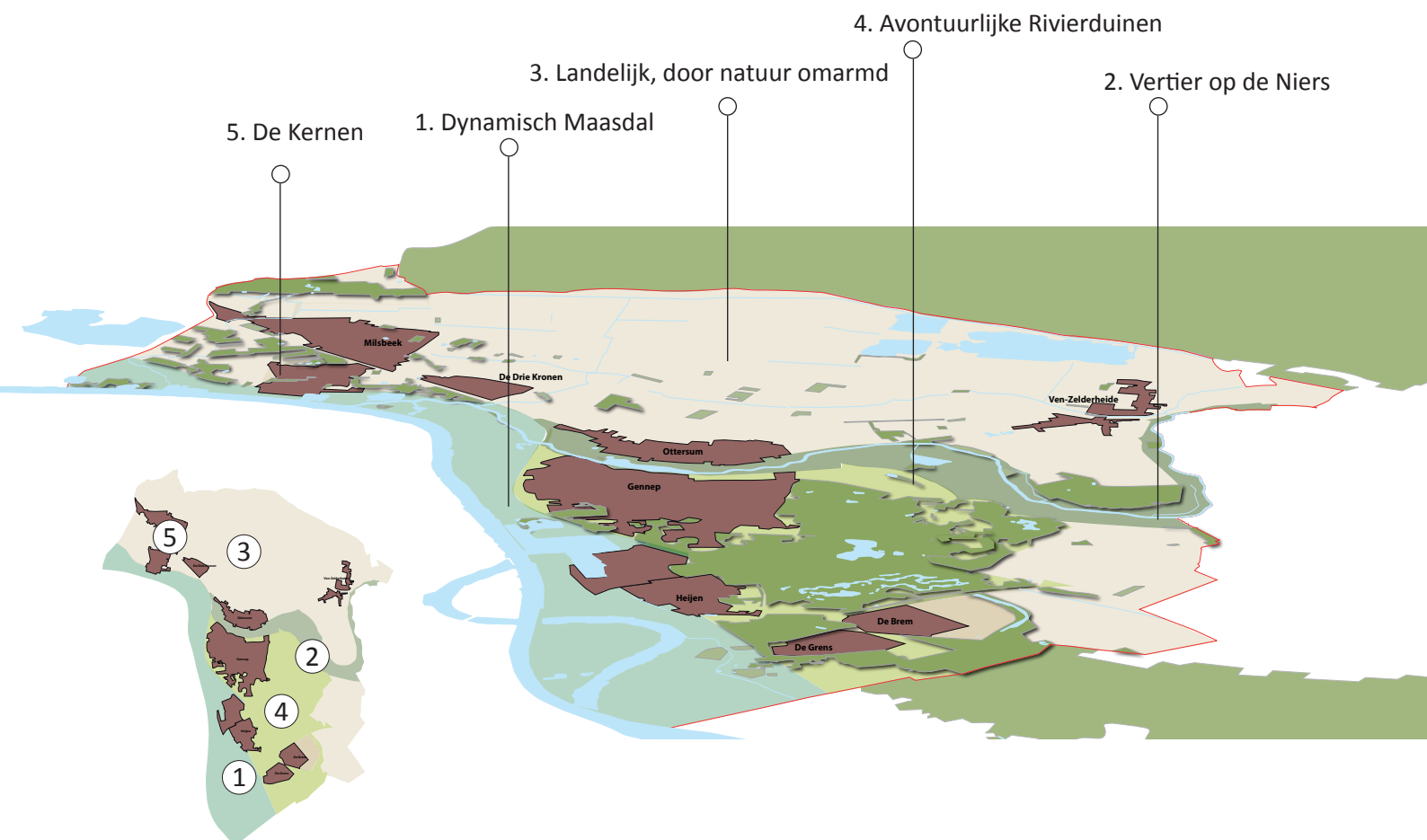
2.2 DEELGEBIEDEN

We onderscheiden de volgende deelgebieden:

1. Dynamisch Maasdal
2. Vertier op de Niers
3. Landelijk, door natuur omarmd
4. Avontuurlijke rivierduinen
5. De Kernen

MIRT - onderzoek Lob van Gennepe (2018)

Dynamische en
klimaatadaptieve rivier

Zichtbaar en beleefbaar water

Historische elementen:
Maasheggen en bakenbomen

Versterkte natuur

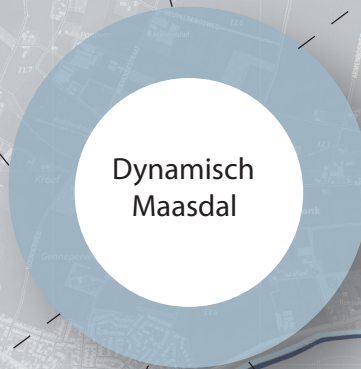
Cultuurhistorische parels

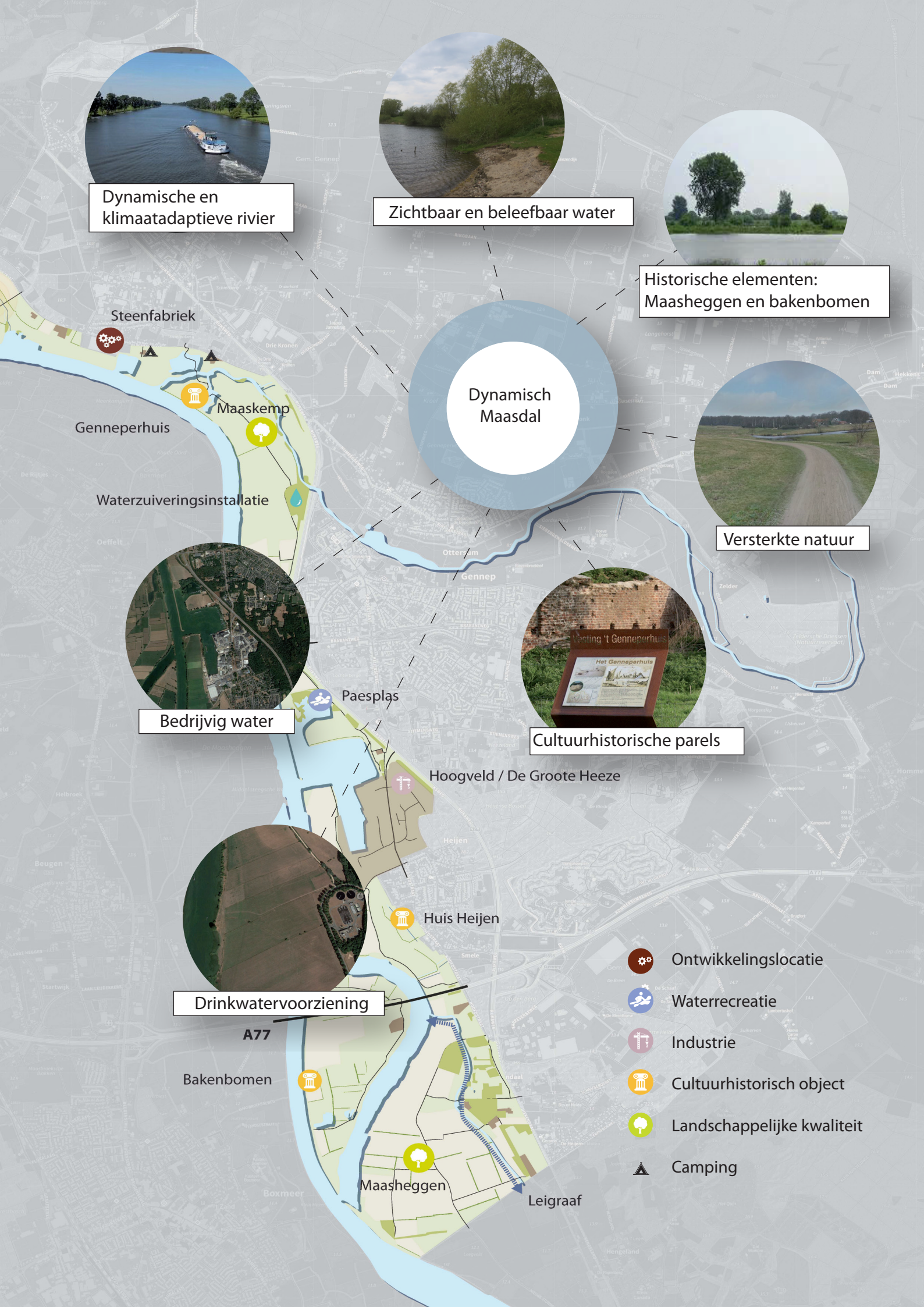
Bedrijvig water

Drinkwatervoorziening

Dynamisch
Maasdal

- Ontwikkelingslocatie
- Waterrecreatie
- Industrie
- Cultuurhistorisch object
- Landschappelijke kwaliteit
- Camping

2.2.1 DYNAMISCH MAASDAL

Deelgebied het Dynamisch Maasdal omvat de Maas, haar meanders, de bijbehorende uiterwaarden en de haven met bedrijventerrein Hoogveld en De Groote Heeze. Het Maasdal wordt gekenmerkt door graslanden en Maasheggen in de uiterwaarden dat deels open en weids is. Andere delen zijn halfopen door opgaande beplanting en aanwezige bebouwing.

Kernkwaliteiten

- Dynamische en klimaatadaptieve rivier
- Historische elementen: Maasheggen en bakenbomen
- Cultuurhistorische objecten: Huis Heijen en het Gennepershuis
- Zichtbaar en beleefbaar water
- Bedrijvig water
- Versterkte natuur
- Drinkwater

DYNAMISCHE EN KLIMAATADAPTIEVE RIVIER

De Maas is dynamisch en kent hoge en lage waterstanden. Door aanpassing van de kades en verruiming van het rivierbed wordt gewerkt aan een klimaatadaptieve rivier.

De Maas wordt gevoed door regenwater. De Maas bereikt daardoor in de winter soms hoge waterstanden en in de zomer erg lage waterstanden. De hoge waterstanden kunnen, zeker in combinatie met hevige regenval, tot overstromingen leiden (zoals in 1993 en 1995). Daarom vinden in het Maasdal diverse programma's en projecten plaats in verband met waterveiligheid en de waterkwaliteit. Een van die projecten is de aanpassing van de kaden langs de Maas en de Niers.

MAASHEGGEN EN BAKENBOMEN

De Maasheggen en bakenbomen zijn zichtbare historische elementen in de uiterwaarden van de Maas.

In de uiterwaarden zijn terrassen ontstaan gevormd door insnijding van de rivier in het landschap. Ook in deze tijd staan ze in de winter regelmatig onder water. Langs de Maas zijn een aantal historische elementen te vinden, zoals de Bakenbomen en de Maasheggen. De heggen hebben een landbouwkundige oorsprong. De Bakenbomen vinden hun oorsprong als baken voor de scheepvaart. Tegenwoordig zijn ze vooral van cultuurhistorische en landschappelijke waarde.

CULTUURHISTORISCHE PARELS AAN DE MAAS

In het Maasdal liggen de bijzondere cultuur historische parels die de geschiedenis van Gennep tonen.

Huis Heijen en het Gennepershuis zijn bijzondere historische gebouwen die allebei zijn ontstaan als verdedigingswerken. Het Gennepershuis is een kasteel-ruïne aan de monding van de Niers in de Maas. De resten van de burcht en de grachten zijn gedeeltelijk blootgelegd en met wandelbruggen toegankelijk gemaakt. Huis Heijen is als waterburcht gebouwd in de 16e eeuw en diverse keren verwoest. In de vorige eeuw is de burcht gerestaureerd. Rondom het kasteel en het complex eromheen ligt nu een hoogwaterbescherming zodat het kasteel behouden blijft.

ZICHTBAAR EN BELEEFBAAR WATER

Langs de Maas zijn enkele paden en campings aanwezig, waardoor we kunnen genieten van het rivierlandschap van de Maas. De Maas is vanaf de doorgaande weg vooral zichtbaar in de buurt van Heijen.

Tussen de zuidelijke gemeentegrens en Heijen is het heggenlandschap en de overgang van Maasdal naar rivierduinen het beste zichtbaar en te beleven. Langs de Maas loopt grotendeels een fietspad. Ter hoogte van Milsbeek loopt een struipad. Vlakbij Milsbeek zijn een paar campings en recreatieve voorzieningen aanwezig. De haven van Heijen heeft een aftakking naar de Paesplas, waar watersportfaciliteiten aanwezig zijn.

BEDRIJFVIG WATER

Vanaf de binnenhaven bij Heijen maken enkele bedrijven gebruik van het water voor transport van zand, grind, bouw- en afvalstoffen. De Maas is een belangrijke doorgaande route voor de scheepvaart.

De Maas is van nature een regenrivier. De waterstanden kunnen daardoor bijzonder hoog of laag zijn. Door kanalisatie en stuwing van de Maas is scheepvaart meer tot ontwikkeling gekomen. Bij Heijen is een binnenhaven. Enkele bedrijven kunnen daarom gebruik maken van de Maas voor transport.

VERSTERKTE NATUUR

Op enkele plekken langs de Maas is waardevolle natuur aanwezig, bijvoorbeeld bij de monding van de Niers in de Maas en het Maasheggengebied bij Heijen.

Natuurwaarden zijn vooral aanwezig in de Gebrande Kamp, de Maaskemp, bij de monding van de Niers in de Maas en het Maasheggengebied bij Heijen met het Zuidereiland en de Leigraaf.

DRINKWATERVEROORZIENING

Maaswater wordt gebruikt voor de drinkwatervoorziening van Zuidwest Nederland.

Water dat vanuit de gemeente Gennep de Maas instroomt (via oppervlaktewater, kwelwater, grondwater, de riolering, etc.) dient dus voldoende schoon te zijn, zodat geen extra zuiveringsinspanningen nodig zijn om van dit water drinkwater te maken. Gennep streeft naar een duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening en een goede kwaliteit van grond- en oppervlaktewater.

Hoofdfuncties

- Waterveiligheid
- Waterinfrastructuur en watergebonden bedrijvigheid
- Landbouw / natuur

Nevenfuncties

- Ecologisch netwerk
- Cultuurhistorische elementen
- Recreatief medegebruik

Kansen

- Beleving van de Maas vanuit omgeving door meer openheid en bereikbaarheid
- Behoud en herstel cultuurhistorische
- Elementen, zoals Maasheggenlandschap en het verder beleefbaar maken van het Gennepershuis
- Herstel ecologische waarde/ biodiversiteit van Maasdal
- Grondgebonden landbouw als drager voor het (cultuurhistorische) landschap
- Inzetten op extensief recreatief medegebruik door verschillende functies te combineren, zoals waterrecreatie, natuur, cultuurhistorie en routestructuren
- Groene energie door inzet van Maaswater, zoals warmte-/koudeopslag
- Bevorderen transport over water

Waterrecreatie

Cultuurhistorisch object

Landschappelijke kwaliteit

Verbinding Niers en
Gennepershuis

Maria Roepaen

Ottersum

Niers recreatie

De Looi

Zeldersche Driessen

Cultuurhistorische parels

Vertier op
de Niers

Dynamische rivier

Natuurlijk rivierdal

Recreatieve mogelijkheden

2.2.2 VERTIER OP DE NIERS

Deelgebied Vertier op de Niers bevat de laatste negen kilometer van de rivier de Niers, het rivierdal van de Niers met buurtschap De Looi en natuurgebied Zeldersche Driessen. Het Niersdal wordt gekenmerkt door de slingerende bedding en de open graslanden in de rivierdalen, afgewisseld met bebouwing en kleine bosgebieden.

Kernkwaliteiten

- Dynamische rivier
- Natuurlijk rivierdal
- Recreatieve mogelijkheden
- Cultuurhistorische parels

DYNAMISCHE RIVIER

De Niers heeft een brede bedding waarin het oerstroombetal nog herkend kan worden.

De Niers is een meanderende rivier die wordt gevoed door regenwater en grondwater. Het grootste gedeelte van de meer dan 100 kilometer lange rivier ligt in Duitsland. De Niers stroomt door een bedding die tijdens de voorlaatste ijstijd door de Rijn is gevormd. In de hoge terrasranden van de uiterwaarden kan het oerstroombetal nog herkend worden. Ter hoogte van Ottersum heeft de Niers een nevengeul.

NATUURLIJK RIVIERDAL

De uiterwaarden van de Niers zijn natte graslanden met in de binnenbocht het waardevolle natuurgebied de Zeldersche Driessen.

In de uiterwaarden van de Niers liggen nog een aantal agrarische bedrijven, waaronder enkele intensieve veehouderijen en een zorgboerderij. Tevens vinden zand- en grindontgroningen plaats in het rivierdal. Buiten de bedding ligt natuurgebied de Zeldersche Driessen. Dit bosgebied is uniek vanwege de natuurlijke samenstelling van de beplanting op de rivierduinen.

RECREATIEF PERSPECTIEF

De Niers wordt gebruikt voor recreatie, zoals kanoën en wandelen. Men kan voor ontspanning terecht in cultureel centrum Maria Roepaen, het Nierspark en de Nierspromenade.

De Niers is niet alleen ecologisch waardevol maar ook vanwege de beleving van natuur en landschap. Op de Niers vindt waterrecreatie plaats. Het nabijgelegen culturele centrum Maria Roepaen faciliteert dit. Ten noorden van de stad Gennep ligt het Nierspark en de Nierspromenade die in 2018 is gerealiseerd. In het westelijk deel, ter hoogte van Ottersum lopen wandelroutes en een laarzenpad.

CULTUURHISTORISCHE PARELS AAN DE NIERS

Voormalige kloostercomplex Maria Roepaen vervult een belangrijke culturele functie voor Gennep en omgeving en vormt een cultuurhistorische parel aan de Niers.

Nabij de Niers ligt het culturele centrum Maria Roepaen met landgoed. Dit voormalige kloostercomplex Maria Roepaen vervult een belangrijke culturele functie in Gennep en de wijde omgeving. Het verzorgt concerten, festivals en verzorgt groepsactiviteiten.

Hoofdfuncties

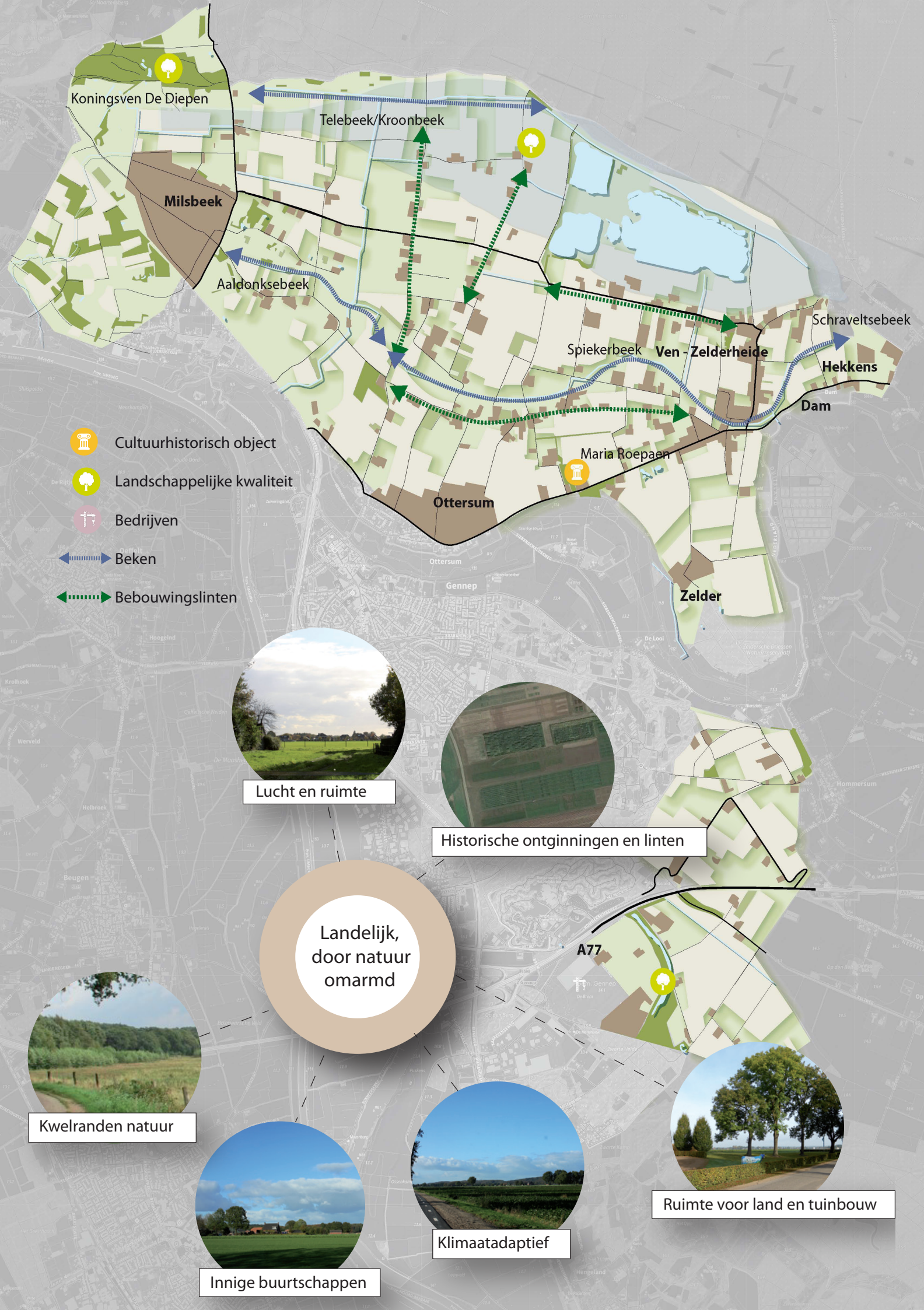
- Waterveiligheid
- Ecologisch netwerk: rivierbedding, de Zeldersche Driessen

Nevenfuncties

- Extensieve dagrecreatie

Kansen

- Bereikbaarheid en beleefbaarheid Niersdal verbeteren
- Versterken recreatieve mogelijkheden Niers (waaronder de recreatievaart)
- Waterkwaliteit verbeteren
- Inrichten als robuust watersysteem/klimaatopgave
- Versterken relatie Niers, Maas en stad Gennep
- Versterken cultuurhistorische identiteit
- Behouden en versterken halfopen kleinschalige landschap met kleinschalige landschapselementen
- Water, natuur en beleving koppelen
- Grondgebonden agrarisch medegebruik
- Versterken relatie stad Gennep en kern Ottersum

2.2.3 LANDELIJK, DOOR NATUUR OMARMED

Dit deelgebied omvat het landelijk gebied tussen het bosgebied op de oude rivierduinen en de Duitse grens, de Lob van Gennep en Koningsven de Diepen.

Kernkwaliteiten

- Lucht en ruimte
- Ruimte voor land- en tuinbouw
- Innige buurtschappen
- Historische ontginningen en linten
- Kwelranden natuur waaronder Koningsven de Diepen
- Klimaatadaptief

LUCHT EN RUIMTE

Het open agrarische landschap geeft lucht en ruimte. Het vormt een opvallend contrast met de stuwwal aan de noordzijde.

Kenmerken van het landbouwgebied zijn de open agrarische velden met agrarische bedrijvigheid, bebouwing en beplantingslijnen in combinatie met de natuurlijke kwaliteiten van de rivierdalen, de stuwwal en de kwelgebieden aan de voet van de stuwwal. De openheid van het voormalig ontginningsgebied vormt een opvallend contrast met de stuwwal op de achtergrond.

RUIMTE VOOR LAND- EN TUINBOUW

Het landelijk gebied biedt ruimte aan de ontwikkeling van land- en tuinbouwbedrijven.

De agrarische sector, waarbinnen hoogwaardige landbouw een plek kan krijgen, draagt het karakter van het landelijk gebied. Maar, de agrarische sector staat onder druk door allerlei ontwikkelingen (toenemende eisen voor voedselveiligheid en dierenwelzijn, gezonde ecosystemen, hoogwatermaatregelen, zandafgravingen).

De gemeente wil samen met de agrarische sector werken aan een vitaal platteland. Onderdeel daarvan is een goede balans van de mineralenkringloop waarbij zo weinig mogelijk verliezen optreden en de biodiversiteit wordt bevorderd (natuur-inclusieve landbouw).

Er is in 2019 reeds sprake van leegstand van agrarische bebouwing en de verwachting is dat deze aanzienlijk zal toenemen omdat meerdere agrarische bedrijven komende jaren gaan stoppen.

Langdurige leegstand van agrarische bebouwing kan leiden tot verloedering, gevaarlijke situaties, verrommeling en illegaal gebruik van leegstaande gebouwen. Hierdoor komt ook de aantrekkelijkheid van het landelijk gebied voor recreanten onder druk te staan.

Daarnaast wordt de 'pensioenvoorziening' van agrariërs aangetast omdat zij hun pensioen van oudsher hebben 'belegd' in de waarde van de bedrijfskavel en de agrarische gebouwen. Tot slot kan de toename van leegstand en het aantal burgerwoningen de doorontwikkeling van bestaande agrarische bedrijven belemmeren. De aanpak van deze leegstand vraagt om een integrale, regionale benadering, waarbij een oplossingsrichting moet worden gezocht in een brede coalitie van provincie, gemeenten en zakelijke stakeholders (bijv. banken, LLTB, makelaars) gericht op een integrale aanpak (zowel het economisch, ruimtelijk als sociaal domein).

De gemeente wil samen met de regio Noord-Limburg bijdragen aan het oplossen van de leegstandsproblematiek in het landelijk gebied in relatie tot (de ontwikkeling van) toekomstbestendige locaties, dynamisch voorraadbeheer en ruimtelijke kwaliteit. In de op 1 juli 2019 door de gemeenteraad vastgesteld 'Regionale visie land- en tuinbouw' zijn daarvoor kaders opgenomen.

INNIGE BUURTSCHAPPEN

In het landelijk gebied zijn verschillende hechte buurtschappen te vinden.

De buurtschappen en kernen in het landelijk gebied hebben hechte gemeenschappen. Hier is men van nature geneigd om naar elkaar om te zien en voor elkaar klaar te staan.

HISTORISCHE ONTGINNINGEN EN LINTEN

Lijnen en patronen van vroeger geven structuur aan de ruimte.

In het landelijk gebied zijn de ontginningslijnen en – patronen bepalend voor de beleving van het gebied. Op een aantal plekken zijn de historische ontginningen nog duidelijk zichtbaar, zoals op het Ottersumse veld en ten zuiden van Ven – Zelderheide. In dit deelgebied wordt landbouw gecombineerd met (versterking van) landschap en cultuurhistorie.

KWELRANDEN NATUUR

Aan de voet van de stuwwal komt kwelwater omhoog waardoor waardevolle natuur kan worden ontwikkeld. Op sommige plekken worden deze mogelijkheden benut en vindt al natuurontwikkeling plaats.

Dit gebied kent een aantal kleine waterlopen. De Aaldonkse beek, Spiekerbeek en Ossenbergsebeek liggen in een oude geul van de oer-Rijn. De Aaldonkse beek heeft hierdoor nog een bochtig karakter. Deze beek heeft voor een groot deel haar oorspronkelijke vorm behouden. De Teelebeek en de Kroonbeek zijn beide gegraven om het kwelgebied aan de voet van de stuwwal te ontwateren en geschikt te maken voor agrarisch gebruik. Kwelwater aan de voet van de stuwwal zorgt voor waardevolle natuur. Bij de Banen, de Diepen en het Koningsven vindt natuurontwikkeling plaats. Binnen de gemeentelijke grenzen ligt een klein gedeelte van het bos- en natuurgebied de St. Jansberg. Dit waardevolle gebied ligt op een stuwwal. Ook bij Zelder en Langeven is waardevolle natuur ontwikkeld.

KLIMAATADAPTIEF

Rondom de Maas spelen verschillende programma's in op de klimaatopgave. De Lob van Gennep is een van nature aanwezige laagte in het landschap.

Het gebied is van origine onderdeel van het rivierbed. Bij extreem hoog water, hoger dan in 1993 en 1995, stroomt het gebied in en wordt water als het ware 'geparkeerd'. Als gevolg daarvan treden stroomafwaarts lagere waterstanden op. Zo dragen we bij aan het voorkomen van overstromingen in gebieden stroomafwaarts van de Maas. We onderzoeken de mogelijkheden en randvoorwaarden om de hoogwaterbescherming en ruimtelijke kwaliteit in Lob van Gennep (zie kaart in hoofdstuk Context) te verbeteren als ook de waterbergende werking van het gebied te verbeteren en daarmee te zorgen voor lagere waterstand stroomafwaarts. De gemeente wil dat met de ingrepen voor dijkversterking en de inrichting van het rivierbed zoveel mogelijk kansen worden meegenomen voor de versterking van de cultuurhistorische en landschappelijke waarden.

Hoofdfuncties

- Landbouw: voornamelijk grondgebonden landbouw, intensieve veehouderij op enkele toekomstbestendige locaties
- Natuur: langs beken, stuwwal, aan de voet van de stuwwal
- Rivierbed met bergend regime (wateropvang)

Nevenfuncties

- Recreatie: zowel dag- als verblijfsrecreatie en daaraan gerelateerde functies
- Bedrijvigheid passend bij het karakter van het gebied
- Duurzame energievoorzieningen

Kansen

- Infrastructuur afstemmen op aanwezig landbouw- en vrachtverkeer
- Opwek van diverse vormen van duurzame energie op zowel land als water.
- Doorontwikkeling van landbouwbedrijven op toekomstbestendige locaties
- Behoud oude en kleine ontginningsgebieden
- Recreatieve mogelijkheden benutten door verweving landbouw, natuur en recreatie, denk aan eco- en agrotourisme
- Toegankelijkheid en aantrekkelijkheid voor recreatie verhogen
- Natuurontwikkeling aan de voet stuwwal (Koningsven en De Diepen), langs beken en door middel van erfbeplanting en kleine landschapselementen

Diversiteit aan functies

Aantrekkelijk verblijven in de natuur

Unieke hoogte met bos, heide en vennen

Avontuurlijke Rivierduinen

Ruimte voor zorg en gezondheid

Afwisselende recreatie

Waterrecreatie

Cultuurhistorisch object

Landschappelijke kwaliteit

Bedrijven

Camping / vakantiepark

Voormalig Nato terrein

Landgoed Grubbestein

De Zeven Morgensiep

Duits lintje

Heijderbos

De Brem

De Grens

Gerardamolen

NNN gebied

2.2.4 AVONTUURLIJKE RIVIERDUINEN

Dit deelgebied bevat de hoger gelegen gronden op de oostflank van het Maasdal (zonder de kernen Gennep en Heijen). De rivierduinen lopen vrijwel aaneengesloten vanaf Gennep naar het zuiden, met uitzondering van de laagte nabij de huidige A77 (ontstaan uit een oude geul). Het deelgebied wordt gekenmerkt door het besloten karakter met een grote variatie aan functies. Het bosrijke gebied is in feite herbeplante heide, die is ontstaan doordat de gronden hier zijn afgegraven voor verrijking van de akkers.

Kernkwaliteiten

- Unieke hoogtes met bos, heide en vennen
- Diversiteit aan functies
- Afwisselende recreatie
- Aantrekkelijk verblijven in de natuur

UNIEKE HOOGTES MET BOS, HEIDE EN VENNEN

Ten zuiden en oosten van de stad Gennep ligt een natuur- en bosgebied met heide en vennen op oude rivierduinen.

Dit gebied bestaat voornamelijk uit schrale zandgronden, waarop bos- en heidegebieden zijn te vinden. Kleine akkers en weilanden in het bosgebied vormen open plekken in het bos dat bijdraagt aan de beleving en natuurwaarde. In het bos- en heidegebied is een aantal bijzondere natuurparels te vinden, waaronder de schraalgraslanden en de Zeven Morgensiep (een ven). Het bosgebied bij buurtschap Diekendaal maakt deel uit van Natura2000-gebied de Maasduinen.

DIVERSITEIT AAN FUNCTIES

In de rivierduinen liggen veel verschillende functies zodat het een levendig gebied is.

In het bos- en heidegebied zijn diverse functies aanwezig, met name gericht op recreatie. Er zijn horecabedrijven en campings. Ook wordt het gebied gebruikt door dagbestedingen. Verschillende grootschalige functies, waaronder de A77, bedrijventerrein De Grens, De Brem en vakantiepark het Heijderbos, doorsnijden het gebied.

GENNEP

PIETERBUREN

ST. PIETERSBERG

326 KM. ↗

164 KM. ↘

AFWISSELENDE RECREATIE

Het bosgebied is waardevol vanwege de vele mogelijkheden voor fiets- en wandelrecreatie.

Het gebied is van recreatieve waarde door de afwisseling van bos, heide, stuifzand en vennen in het gebied. Het is een uitloopegebied voor de gemeente en wordt veelal gebruikt door inwoners uit de buurt en door toeristen. Er lopen wandel- en fietsroutes doorheen, onder meer over de historische route van het Duits lijntje en het Pieterpad.

AANTREKKELIJK VERBLIJVEN IN DE NATUUR

In het deelgebied zijn diverse mogelijkheden om op een aantrekkelijke camping of een huisjespark te verblijven.

In dit deelgebied liggen verblijfsrecreatievoorzieningen, zowel grootschalig als kleinschalig van aard en kwalitatief verschillend. Bijvoorbeeld (mini)campings, diverse parken voor stacaravans, een huisjespark en een camperplaats. Nabij Diekendaal is de overgang vanaf de Maasduinen naar het Maasdal goed beleefbaar. Hier is ook de cultuur-historische waardevolle Gerardamolen te vinden.

RUIMTE VOOR ZORG EN GEZONDHEID

Het bosgebied biedt ruimte voor zorg en gezondheid. Niet alleen wordt door dagbestedingen gebruik gemaakt van de bossen, voor iedereen biedt het bos mogelijkheden voor beweging.

In het bosgebied aan de Siebengewaldseweg ligt een voormalig zorgcomplex, waarvoor nog een nieuwe invulling moet worden gevonden. Het zorgcomplex is in gebruik geweest door Stichting Dichterbij en huisvestte mensen met een verstandelijke beperking. Stichting Dichterbij maakt nog wel gebruik van het bosgebied voor dagbesteding van cliënten.

Hoofdfuncties

- Natuur (ook tbv klimaat en gezondheid): bos, heide en vennen
- Verblijfsrecreatie
- Dagrecreatie

Nevenfuncties

- Maatschappelijke voorzieningen
- Landbouw
- Overige bedrijvigheid
- Bedrijventerrein

Kansen

- Vergroten toegankelijkheid, beleefbaarheid en veiligheid van het bos, de overgang van rivierduinen naar rivier en rivierdalen en de geomorfologische diversiteit, bijvoorbeeld door toepassen van zichtlijnen en oog voor (natuurbrand-) risico's
- Versterking van recreatief aantrekkelijke voorzieningen
- Ontwikkelen en versterken van (doorlopende) recreatieve routes vanuit omliggende woongebieden en dagrecreatie, ook in combinatie met andere functies
- Versterking ecologische waarden, mede ten behoeve van de gunstige invloed van natuur op gezondheid en op klimaat
- Behoud en versterking geomorfologische waarden (geen afgraving rivierduinen)
- Promotie van recreatieve voorzieningen
- Bevordering positieve gezondheid in/door de natuur (o.a. uitnodiging tot bewegen)
- Verbeteren luchtkwaliteit en het verminderen van hittestress.